

3. Сучасні проблеми і стратегічні напрямки розвитку фінансів, обліку та аудиту в контексті динамічних євроінтеграційних процесів.

Кузьменко Г.О., студентка

Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя

Науковий керівник – к.е.н., доц. Шарова С.В.

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ, ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ТУРИСТІВ

Туристична галузь є однією з найбільш перспективних галузей національної економіки, адже сприяє збільшенню валютних надходжень, активізує інвестиційну діяльність, впливає на створення нових робочих місць тощо. Водночас поступальний розвиток туризму в Україні неможливий без застосування ефективного механізму страхування даної діяльності, що, по суті, є невід’ємним елементом пакету туристичних послуг. Запровадження ефективного механізму забезпечення страховим захистом суб’єктів туристичної діяльності дозволяє захистити майнові інтереси як туристів, так й інших суб’єктів туристичної діяльності у разі настання несприятливих подій, мінімізувати ризики настання страхових випадків за рахунок впровадження запобіжних заходів.

На даний момент, в основу туристичної сфери покладено знання нормативно-правової бази економіки, яка ґрунтується на таких документах: Законах України “Про страхування”, “Про туризм”, Програма забезпечення захисту і безпеки туристів, Методичні рекомендації з організації поїздок вітчизняних туристів за кордон, накази Міністерства культури і туризму України, накази Міністерства надзвичайних ситуацій України тощо.

Всебічне впровадження та дієва реалізація механізму страхових послуг туристичної діяльності в Україні неможлива без ефективного функціонування національного страхового ринку та взаємовигідного співробітництва всіх його

суб'єктів. Крім того, справедливо зауважити, що розвиток сфери страхових послуг туристичної діяльності доцільно розглядати у єдності із загальними тенденціями у туристичній галузі, які виявляють прямий вплив на кількість застрахованих осіб. Відповідно, чим більше осіб подорожуватиме, тим краща динаміка буде спостерігатися щодо оформлення страхових полісів.

Розглядаючи сферу туризму варто зазначити, що у світі спостерігається стрімкий розвиток галузі. За даними Міжнародної організації туризму, у 2016 році були досягнуті рекордні показники щодо стану міжнародного туризму – більше 1,1 мільярда осіб за рік, що на 45 мільйонів більше ніж результати минулого року. Темп росту показника складає 5 %, що перевищує прогностичні дані, розраховані організацією на 2010-2020 роки. У регіональному аспекті найбільші темпи зростання у 2016 році показали Американський континент (+ 8%), Азіатсько-Тихоокеанський регіон (+ 5%) і Європа (+ 4%). Лідерами за даним показником серед субрегіонів стали Північна Америка (+ 9%) і Південна Азія (+ 8%), Південна і середземноморська Європа, Північно-Східна Азія і Північна Європа (+ 7% у всіх перерахованих субрегіонах) [122].

Україна має сприятливий туристсько-рекреаційний потенціал розвитку туризму, однак незадовільні тенденції ринку туризму. У 2017 році в Україну було здійснено 24,67 млн. прибуттів, що становить 2,2 % від кількості світових в'їздів. Темпи приросту порівно з 2016 роком становить 7,2 %. Відправлень відбулося 23,76 млн., що складає 1,96 % від загальної кількості, при чому вони зросли на 10,9 % відносно попереднього року. Критичним для українського туризму став 2014 рік, так кількість відвідувань іноземними громадянами зменшилася майже в 2 рази та становила 12,71 млн., тобто показник впав до рівня 2003 року. Найбільше осіб було прийнято з Білорусії, Російської Федерації, Туреччини, Німеччини та США. Динаміка кількості громадян України, які виїжджали за кордон також показала спадаючу тенденцію, показник зменшився на 5,57 %. При чому найбільш популярними країнами стали Польща, Російська Федерація, Угорщина, Молдова та Словаччина. Однак у структурі туристичних потоків найбільшу частку серед подорожуючих,

обслугованих суб'єктами туристичної діяльності, становили саме українські громадяни, які виїжджали за межі країни – 85,98 %. Поряд з цим питома вага внутрішніх туристів складає 13,31 %, а іноземних туристів – лише 0,71 % [2]. Описана ситуація обумовлена загостренням політичного конфлікту, погіршення економічної ситуації, ведення воєнних дій на території країни та анексії Криму. Негативним фактором є також необізнаність закордонних подорожуючих щодо потенціалу українського туризму.

Справедливо зробити висновок, що потенціал туристичної галузі в Україні надзвичайно високий. Підтримка державних органів влади, законодавче стимулювання активності приватних підприємств в цьому напрямку та залучення іноземних інвестицій, може координально змінити ситуацію на вітчизняному туристичному ринку. Це, безумовно, створить додатковий попит на страхові послуги.

Як підсумок, необхідно виділити фактори, що стримують розвиток страхування туристичної діяльності:

- необізнаність населення у сфері страхування туристичної діяльності;
- недовіра населення до страхових компаній унаслідок несвоєчасного і не в повному обсязі виконання зобов'язань перед страхувальниками;
- недосконала законодавча база у сфері страхування туристичної діяльності;
- недотримання страхового законодавства страховиками, що здійснюють страхування туристичної діяльності;
- низька платоспроможність населення, як наслідок зменшення кількості туристів, і зуження кола потенційних клієнтів для страховиків, що займаються страхуванням туристичної діяльності;
- вузький асортимент страхових послуг зі страхування у сфері туризму, що надаються клієнтам;
- обмежений обсяг страхового захисту у зв'язку зі спробами страховиків зробити страховий продукт більш дешевшим, і отримати більший прибуток за рахунок більшого обсягу наданих менш дорогих страхових послуг;

- низька якість страхових продуктів зі страхування туристичних ризиків, пов'язана зі спробами здешевлення страхових продуктів;
- несвоєчасне і не в повному обсязі виконання зобов'язань перед страхувальниками;
- недостатній професійний рівень спеціалістів, що працюють у страхових компаніях та надають послуги зі страхування туристів;
- низька кваліфікація працівників турфірм, що обирають страхові компанії з якими співпрацюють надалі за критерієм меншої вартості страхового продукту;
- відсутність ефективних захисних механізмів в туристичному секторі;
- загальний низький розвиток страхового ринку країни, непрозорість страхового ринку, неналежне інформаційне забезпечення страхової діяльності та відсутність досконалих рейтингів страхових компаній.

Відповідно до виділених проблем, існуючих на ринку страхових послуг в т. ч. страхових послуг у сфері туризму, пропонуємо наступні шляхи їх вирішення:

- підвищення рівня страхової культури населення за допомогою роз'яснювальних та консультаційних робіт;
- підвищення економічного розвитку та забезпечення політичної стабільності в країні;
- удосконалення нормативно-правової бази у сфері страхування та туризму, яка б відповідала міжнародним стандартам;
- розробка державної цільової програми науково-дослідних робіт у сфері підготовки висококваліфікованих кадрів для страхового ринку;
- створення захисних механізмів для туристів, наприклад, туристичних стабілізаційних фондів;
- загальне сприяння розвитку страхового ринку з боку держави.

Отже, туристичне страхування в Україні протягом дослідженого періоду характеризується негативною динамікою розвитку та наявністю перешкод до подальшого зростання. Окрім загальних факторів, негативний вплив на ринок

туристичного страхування здійснює відхід міжнародних туристичних компаній з вітчизняного страхового ринку і банкрутство українських, що потребує відповідних реформ та заходів від Національної фінансової компанії фінансових послуг та державної влади. Тому державні органи повинні сприяти розвитку діяльності безпосередньо туристичних фірм та нарощення стабільності та ефективності здійснюваної діяльності, що породжуватиме у громадян бажання користуватися їх послугами. Значна кількість туристів звертається саме до цих організацій, тому саме через них доцільно впливати на свідомість населення. Дані фірми можуть слугувати посередниками у інформуванні споживачів туристичних послуг щодо необхідності здійснення страхування, що сприятиме зростанню їх безпеки під час подорожі. Туристичні фірми у свою чергу також мають бути зацікавлені у такій схемі дій, адже це забезпечуватиме їх клієнтів у можливості отримання допомоги у разі виникнення страхового випадку. Це сприятиме розширенню кола клієнтів, адже знижує ризик виникнення несприятливих ситуацій, що значно впливає на вибір населення.

Таким чином, забезпечити розвиток туристичного страхування можливо завдяки породженню у громадян думки про необхідність захисту свого майна та здоров'я під час подорожі з метою обмеження їх від непередбачуваних витрат.

Література:

1. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації UNWTO [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mkt.unwto.org/en/barometer> - Назва з екрану.
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>